

mape s A. Bosquetom *Korijeni razmišljanja*; s N. Juricom *Odsutnost*, obje iz 1986; s J.-C. Renardom *Ni mjesta ni vremena*, 1987; s P. Matvejevićem, *Mappae Arabicae* 1989. i *Mediteran—Jadran* 1990. — Samostalno izlagao u Zagrebu, Parizu, Beogradu, Splitu, Zaprešiću, Dubrovniku, Tunisu, New Yorku, Sarajevu, Firenci i Hamammetu (Tunis).

LIT.: Z. Poznić, Nuradin Trtovac (katalog), Zagreb 1978. — T. Maroević, Nuradin Trtovac (katalog), Zagreb 1982. — P. Matvejević, *Mappae Arabicae* (katalog), Zagreb 1990. — T. Maroević, Dino Trtovac (katalog), Zagreb 1992. K. Ma.

TRUHELKA, Ćiro, arheolog (Osijek, 2. II. 1865 — Zagreb, 18. IX. 1942). Studirao na zagrebačkome Sveučilištu; kratko vrijeme bio kustos Strossmayerove galerije. Od 1886. radio u Zemaljskome muzeju u Sarajevu, u kojemu je bio glavni pokretač mnogih djelatnosti, pa i gradnje nove zgrade (1908—13). Od 1926. profesor na Filozofskome fakultetu u Skoplju. U svojim početnim radovima istražuje prapov. nekropole na Glasincu, a potom sojeničko naselje u Donjoj dolini. Poduzimao je mnogobrojna istraživanja ant. nalazišta: 1891. otkopao je starokršć. baziliku u Zenici, a radio je i u Stocu i u dolini Lašve. Od srednjovj. spomenika istraživao je Jajce, kao i niz starih gradova. Osobito je zaslužan za upoznavanje srednjovj. kamenih nadgrobnih spomenika, za koje je u znanost prvi uveo naziv stećci. Bavio se problemima paleografije, numizmatikom, etnologijom i poviješću — poglavito prilikama u tur. doba. Mnogi su njegovi radovi i studije bili znanstvena i metodološka novost u istraživanju starih kultura u Bosni i Hercegovini.

BIBL.: *Starobosanski mramorovi*, GZMBiH, 1891; *Prehistoričke gradine na Glasincu*, ibid.; *Katakombe u Jajcu*, ibid.; 1892; *Stari hercegovački natpisi*, ibid.; *Prilozi rimskoj arheologiji Bosne i Hercegovine*, ibid.; *Iskopine u dolini Lašve*, ibid., 1893; *Die harnischen Grabdenkmäler des Mittelalters*, Wissenschaftliche Mitteilungen aus Bosnien und der Hercegovina, Wien 1895; *Dva prehistorijska nalaza iz Gorice*, GZMBiH, 1899; *Sojenica u Donjoj Dolini*, ibid., 1903; *Kraljevski grad Jajce*, Sarajevo 1904; *Naši gradovi*, Sarajevo 1904; *Kulturne prilike Bosne i Hercegovine u prehistoričko doba*, Sarajevo 1914; *Osvrt na srednjovj. kulturne spomenike Bosne*, Sarajevo 1914; *Starokršćanska arheologija*, Zagreb 1931; *Studije o podrijetlu*, Zagreb 1941; *Uspomene jednog pionira* (memoari), Zagreb 1942.

LIT.: Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888—1988, Sarajevo 1988, str. 39—43, 74 i 138. — N. Majnarić-Pandžić, Uz 50-obljetnicu smrti Ćire Truhelke (1865—1942—1992), Obavijesti Hrvatskoga arheološkoga društva, 1992, 24. Đ. Br.

TRUMBETAŠ, Dragutin, naivni slikar (Velika Mlaka, 1. I. 1938). Polazio Industrijsku grafičku školu u Zagrebu 1953—56. Bio je grafički urednik u Zavodu za tehničku kulturu u Zagrebu 1963—65. Od 1966. s prekidima živi u Frankfurtu. U njegovim se slikama na staklu osjeća utjecaj I. Generalića (*Dolazak Turopoljaca na Jadransko more*, 1971). U crtežima »gastarbajterskoga ciklusa« preciznom linijom i oštrim zapažanjem izražava kritički stav prema suvremenome industrijskom društvu (mapa *Gastarbeiter*, 1975). U sličnome duhu radi mape *Untere Menschen* (1981), *Bankfurt ist Krankfurt* (1982) i *Orwell 1984* (1984). God. 1990. naslikao ciklus *U čast Vincenta van Gogha*. — Samostalno izlagao u Zagrebu, Beogradu, Frankfurtu, Münchenu, Podsedu, Varaždinu, Neu Isenburgu i Mariboru. Bavi se ilustriranjem knjiga (*Haus in der Fremde*, 1979; *Im neuen Land*, 1980) i književnim radom.

LIT.: D. Glavan, Trumbetaš, Velika Gorica 1995.

Ž. Sa.

TRUMBETAŠ, Krešimir, naivni kipar (Koprivnica, 11. III. 1936). Po zanimanju je profesor glazbe. Skulpturom se bavi od 1967. U početku radi reljefe u drvu u maniri hlebinske škole. Poslije 1972. napušta hlebinski način i modelira ekspresivne likove, među kojima se ističu aktovi (*Ležeći akt*, 1977; *Dvoje*, 1984). Osamdesetih su godina njegove skulpture sve stiliziranje, jednostavnije, prožete duhom otuđenosti, ali i blagoga humora (*Grupa*, 1988—90). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1973, 1975, 1985, 1988, 1992), Hlebinama (1974, 1987) i Bjelovaru (1979). Bavi se crtežom.

LIT.: B. Kelemen, Krešimir Trumbetaš (katalog), Zagreb 1973. — M. Špoljar i O. Ričko, Krešimir Trumbetaš (katalog), Hlebina 1987. — N. Križić i V. Gracin Čuić, Naivi 87 (katalog), Zagreb 1987. — T. Maroević, Krešimir Trumbetaš (katalog), Zagreb 1988. — J. Škunca, Krešimir Trumbetaš (katalog), Zagreb 1992. R.

TRVIŽ, selo u Istri, SZ od Pazina. Jednobrodna crkva Sv. Petra pokazuje tri građevne faze: najstarija (XI—XII. st.) obuhvaća bočne zidove u prednjem dijelu broda, druga (XIII—XIV. st.) dogradnju broda i apside, a treća (XIX. st.) novo pročelje, izgrađeno nakon skraćivanja crkve. Na unutrašnjoj strani juž. zida otkriveni su ostaci fresaka (*Sedes sapientiae*), vjerojatno iz XII. st.

LIT.: B. Fučić, Sv. Petar u Trvižu, Bulletin JAZU, 1962, 3. — Isti, Istarske freske, Zagreb 1963. R.

N. TRTOVAC, *Kompozicija*

TRŽIĆ, napušteni zaselak nasuprot Osoru na otoku Lošinju, s površinskim ant. i ranosrednjovj. nalazima i ostacima ranosrednjovj. crkve Sv. Petra koja se nalazi na lok. *Stari Tržić*.

TUČEPI, selo u Makarskom primorju. Nastanjeno već u rim. doba — tu je vjerojatno bio smješten ant. *Biston* (očuvane nadgrobne ploče i arhit. dijelovi). Na groblju su otkriveni ulomci kamenoga namještaja starokršć. crkve iz V—VI. st. i nekoliko srednjovj. nadgrobnih ploča. — Naselje se pod današnjim imenom spominje prvi put 1434. Crkva Sv. Jurja sagrađena je u prijelaznome romaničko-gotičkom stilu potkraj XIII. ili u poč. XIV. st. Od srednjovj. groblja uz crkvu očuvala su se dva stećka i ploča sa štitom.

D. TRUMBETAŠ, *Jutarnji ugođaj*

